

УДК 338.48

Кудлак В. к.е.н., доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Kudlak V.

CURRENT STATUS AND TRENDS OF TOURISM IN UKRAINE AND WORLD

Згідно даних Всесвітньої туристської організації (ЮНВТО), найавторитетнішої міжнародної міждержавної організації в галузі туризму, останніми десятиліттями туристична сфера стала однією з найбільш динамічно зростаючих галузей світової економіки. Не зважаючи на різноманітні світові катаклізми та періодичні економічні кризи сфера туристичних послуг завжди показувала практично безперерйне зростання.

На підтвердження наведемо наступні дані опубліковані в щорічному звіті Всесвітньої туристської організації у 2015 році. Зокрема, в ньому зазначається, що в 2014 році сукупний світовий потік міжнародних туристів склав 1,113 млрд. чоловік. Для прикладу у 1950 році цей показник перебував на рівні 25 млн. чол., у 1980 р. – 278 млн. чол., у 1995 р. – 527 млн. чол. Для більш повної картини розглянемо фінансові надходження від міжнародного туризму за цей же період. Отже, у 1950 році сукупні світові надходження у сфері міжнародного туризму склали 2 млрд. дол. США, у 1980 р. – 104 млрд. дол. США, у 1995 р. – 415 млрд. дол. США., а в 2014 році даний показник зріс до 1245 млрд. дол. США [1].

Якщо ж говорити про перспективи розвитку світової туристичної галузі, то за прогнозами експертів ЮНВТО до 2030 року міжнародний потік туристів досягне позначки 1,8 млрд. чол. в рік.

Розглянувши світову туристичну галузь в контексті окремих країн, зазначимо, що лідируючі позиції тут займають США, Франція, Іспанія та Китай. На основі статистичних даних ЮНВТО за 2014 р., наведемо десятку лідерів у галузі туризму в розрізі туристичних потоків та отриманих грошових надходжень (див. табл. 1 та 2).

Таблиця 1

Розподіл міжнародних туристичних потоків за окремими країнами (перша десятка) у 2013-2014 рр. [1]

Країни	Кількість міжнародних туристів млн. чол.		Динаміка (%)	
	2013 р.	2014 р.	2013/2012 рр.	2014/2013 рр.
1. Франція	83.6	83.7	2.0	0.1
2. США	70.0	74.8	5.0	6.8
3. Іспанія	60.7	65.0	5.6	7.1
4. Китай	55.7	55.6	-3.5	-0.1
5. Італія	47.7	48.6	2.9	1.8
6. Туреччина	37.8	39.8	5.9	5.3
7. Німеччина	31.5	33.0	3.7	4.6
8. Великобританія	31.1	32.6	6.1	5.0
9. Росія	28.4	29.8	10.2	5.3
10. Мексика	24.2	29.1	3.2	20.5

Таблиця 2

Фінансові надходження від міжнародного туризму за окремими країнами (перша десятка) у 2013-2014 рр. [1]

Країни	Надходження від міжнародного туризму млрд. дол. США		Динаміка (%)	
	2013 р.	2014 р.	2013/2012 рр.	2014/2013 рр.
1. США	172.9	177.2	7.0	2.5
2. Іспанія	62.6	65.2	7.6	4.2
3. Китай	51.7	56.9	3.3	10.2
4. Франція	56.7	55.4	5.6	-2.3
5. Мексика	51.8	50.8	18.1	-1.9
6. Італія	43.9	45.5	6.6	3.7
7. Великобританія	41.0	45.3	12.1	10.3
8. Німеччина	41.3	43.3	8.2	5.0
9. Таїланд	41.8	38.4	23.4	-8.0
10. Гонконг	38.9	38.4	17.7	-1.4

Якщо ж говорити про Україну, то, на фоні загальносвітового зростання, в нашій країні спостерігається різкий спад міжнародного туризму. Так у 2014 році Україну відвідали 12,712 млн. чол., що на 48% менше у порівнянні із 2013 р., коли сукупна кількість іноземців склала 24,671 млн. чол. В грошовому еквіваленті втрати вітчизняної туристичної галузі у 2014 р. порівняно із 2013 р. склали 3,471 млрд. дол. США, що становить -68 %. У 2013 році сукупні надходження від міжнародного туризму в Україні становили 1,612 млрд. дол. США [1]. Основною та найбільш очевидною причиною такого різкого падіння є військовий конфлікт на сході нашої країни та анексія Кримського півострова.

До початку військового конфлікту Україна займала одне з лідируючих місць серед країн Центральної та Східної Європи щодо кількості іноземних туристів. На підтвердження представимо графічно динаміку міжнародних туристичних потоків в Україну протягом 2010-2014 рр. (див. рис. 1).

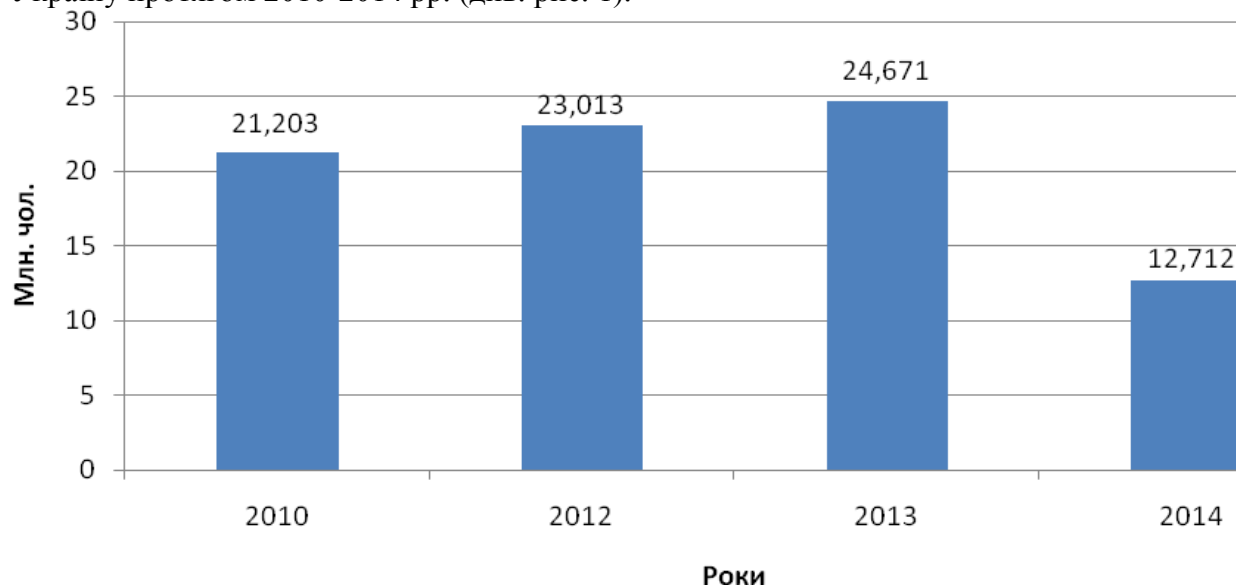

Рис. 1. Кількість міжнародних туристів в Україні 2010-2014 рр. (млн. чол.) [1]

До 2014 року наша держава посідала перші позиції в міжнародних рейтингах

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу». Тернопіль. 15-17 жовтня 2015 року

місце, які провідні експерти туристичної галузі рекомендували відвідати. Наведемо наступні факти: у 2012 році Київ перебував на 1-му місці в Європі і 3-м у світі за версією порталу TripAdvisor. Львів посідав 2-е місце в Європі (рейтинг видання Lonely Planet «кращих міст для уїк-енду в Європі»). Крим, за версією журналу National Geographic, займав 1-е місце у світі в рейтингу «20 міст, які потрібно побачити в 2013 році» [2].

На цій основі можна стверджувати, що в Україні існує високий та в значній мірі нереалізований міжнародний туристичний потенціал. На наш погляд, на шляху його реалізації стоїть не тільки військовий конфлікт та окупація окремих територій країни, хоча це, безперечно, основна перепона. Серед важливих проблем варто також виділити законодавчу неврегульованість, корупцію, відсутність загальної концепції державної та регіональної стратегічної політики розвитку туризму, значний дефіцит інвестицій тощо

Перелік посилань

1. Tourism Highlights, 2015 Edition [Електронний ресурс] / UNWTO – Режим доступу до ресурсу: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>.
2. Файнин Александр Украинский туризм в 2014 году: стагнация или санация? [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://delo.ua/lifestyle/ukrainskij-turizm-v-2014-stagnacija-ili-sanacija-236791/>